

ФІЛОСОФСЬКА ЖУРНАЛІСТИКА: ВІД ВИТОКІВ ДО СУЧАСНОЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

Курбанова П. А.

студентка I курсу

*Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

«Питання філософії, це питання сьогодення, яким є ми самі» говорить Мішель Фуко [1]. Епоха Постмодерну змістила пріоритети і посунула на другий план питання про Бога, традиційну метафізику та онтологію, тим самим створила новий примат філософії сучасності присвячений, як сказав Мішель Фуко, «онтології сьогодення» [2]. Сьогодні філософія є повністю політичною і повністю історичною, це політика, іманентна історії та історія, наративи якої необхідні для політики. Сучасна філософія розробляє новий метод роздумів, що вільно поєднує традиційні інструменти філософії з сучасним просторово-часовим континуумом симулякрів, позбавляючи суб'єктів реальності. Специфічний стиль сучасних філософів сильно відрізняється від їхніх попередників. У філософських творах, що з'являються сьогодні, ми часто бачимо поряд з посиланнями на Платона, Епікура або Ніцше аналізи політичних подій, відгуки про блокбастери, сюжети новин, історичні та політичні міфологеми.

Витоки філософської журналістики в європейській культурі наприкінці XVIII та початку XIX століття сягають творчості Іммануїла Канта. Він один з перших звернув увагу на важливість популяризації філософії [6]. Проте в останні десятиріччя XX століття та на початку XXI століття, філософська журналістика стала однією з важливих складових медіа-реальності та складовою популярної культури, яка «містить ціннісний універсум, який затребуваний сьогодишньою інформаційно-інтелектуальною добою» [4].

Інформаційне суспільство трансформує журналістику та філософію. Ці трансформації носять не завжди позитивний характер. З одного боку, мас-медіа грають важливу роль у поширенні інформації та нових знань, з іншого комерціалізація журналістики призвела до того, що остання перетворилась на надавача рекламних або політичних послуг [3].

Аналізуючи поняття «філософської журналістики» Луї Пенто констатує той факт, що взаємовідносини між філософією та журналістикою мають дихотомічну сутність. З одного боку, філософія стає більш доступною для широкого загалу, при цьому не втрачаючи академічності та науковості, з іншого боку, філософи часто «використовують емоційний репертуар, необхідний для того, щоб підтримувати зі своїми невтаємниченими читачами складні стосунки – одночасно спокушати і шантажувати» [5]. І в цьому випадку філософія втрачає свій сакральний сенс, вривається в сферу профанного і перетворюється на книжковий магазин або галерею відомих філософів. Сучасний мас-медійний простір створює псевдо-образ філософії та філософа, спрямований на масову аудиторію, за допомогою статей з обмеженою кількістю інформації. Цей образ вирішує завдання злагодження двох різних імперативів: продукт, який просувається, повинен бути доступним, але при цьому він має демонструвати ознаки автентичності. Журналісти зазвичай зосереджуються на вивченні ступеня відомостей про автора після того, як він вже став відомим, замість популяризації того, що, на їхню думку, заслугоує бути відкритим, проаналізованим та зрозумілим [5].

Цифрова та інформаційна революція це не тільки прорив в економіці та технологіях. Цифровий світ відкриває перед людиною нові можливості в спілкуванні, в навчанні, в оцінці світу. Філософська журналістика, яка змогла повністю розкрити себе в інформаційну епоху, повинна очиститись від «комерційних» нашарувань та стати «професійним засобом спілкування» [3], репрезентувати «онтологію сьогодення», адже філософія це не просто набір текстів або біографія визначних мислителів, це спосіб бачення та розуміння світу, це основа яка створила сучасну людину, а філософ «будучи інтелектуалом цього століття, демонструє собою живе вирішення етичних та інтелектуальних конфліктів» [5].

Література

1. Michel Foucault ou les aventures de la vérité letemps URL: <https://www.letemps.ch/culture/livres/michel-foucault-aventures-verite>
2. Hartog François Michel Foucault, guetteur du présent *Foucault(s)*/ Jean-François Braunstein, Daniele Lorenzini, Ariane Revel, et al. p. 97-104 URL: <https://books.openedition.org/psorbonne/96267>
3. Деніско Л. М. Філософська журналістика як різновид медійного спілкування / Деніско Л. М., Мошинська О. Ю., Соколова О. В. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія: Філософія. Філософські перипетії*. Х., 2012. № 1039, вип. 47. С. 103-108.

4. Русаков С. С. Масова та популярна культура: спільне та відмінне «Гілея: науковий вісник»: Збірник наукових праць. К., 2011. Випуск 49 (7) 2011 URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/14659>

5. Pinto Louis Le journalisme philosophique / Actes de la Recherche en Sciences Sociales Année. 1994. pp. 25-38 URL: https://www.persee.fr/doc/arss_0335-5322_1994_num_101_1_3082

6. Мельник А. П. Публіцистика Сергія Аверинцева та Сергія Кримського (1990–2010): ціннісні орієнтири. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій (доктора філософії) за спеціальністю 27.00.04 «Теорія та історія журналістики» (06 – журналістика). Львівський національний університет імені Івана Франка, Львів, 2017. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Melnyk_Andrii/Publitsystyka_Serhiia_Averyntseva_ta_Serhiia_Krymskoho_19902010_tsinnisni_orientyry.pdf

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-348-7-12>

РАЦІОНАЛЬНІСТЬ І ДОСТОВІРНІСТЬ ВІРИ В НАУКОВОМУ ТА РЕЛІГІЙНОМУ ПІЗНАННІ

Легкун Т. В.

кандидат філософських наук, викладач,

*Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Підставою до відповідної постановки проблеми співвідношення науки і богослов'я є розуміння самої віри, її раціональності – це основа представлених міркувань. Віра раціональна внаслідок роботи розуму, який або випереджає акт віри, або слідує після нього. Створення умов для гармонійного поєднання віри і раціонального знання – одна з визначальних проблем сучасної культури.

Віра – глибинна загальнолюдська універсалія культури, яка фіксує комплексний феномен індивідуальної та масової свідомості, що включає в себе такі аспекти, як гносеологічний, психологічний і релігійний. Віра є свого роду універсальною гносеологічною категорією і як специфічний пізнавальний феномен має місце у всіх типах пізнання. Як у науковому, так і в релігійному пізнанні віра являється проектом положення нової предметності знання і нових